

Розділ 1

КРІСТІАН

*В'язниця Толбут, Единбург
Жовтень 1679 року*

«Вас засуджено до страти. Помилуй, Господи, вашу душу. Готуйтеся до виконання вироку в молитві».

Побожні слова шерифа дзвенять, наче дзвони собору Святого Джайлза, на всьому шляху від суду до в'язниці. Мене волочать через майдан шестеро констеблів — з кийками наготові, про всяк випадок. Кажуть, я небезпечна. Вільними від кийків руками вони тримають мене за всі частини тіла, до яких можуть дотягнутися. Пальці впираються в гудзики й банти. Їхні обличчя надто близько — вони розпливаються в хаосі поглядів і голосів. Моя єдина зброя зараз — ноги, які копають все, що наближається впритул.

Я в центрі гармидеру, але за один крок від нього, тож бачу все лише короткими спалахами. Кислий сморід продавця овочів. Червоний плюмаж капелюха. Звук ляскоту леза.

Вони сказали, що суддя, можливо, мені повірить.

«Надінь білу мереживну сукню. Впади на коліна й заяви, що ні в чому не винна».

Тепер сукня звисає з плечей і тягнеться по багнюці, поки я знову не опиняюсь усередині й засуви з гуркотом не запечатують двері. Треба було пошукати в натовпі Джоанну. І кинути останній погляд на небо.

Мене волочать сходами нагору, у сморід коридорів, повз жовті свічні світильники, повз камери, де сидять боржники й злочинці. Вуличний гамір вже підказав їм мій вирок. «Голову з плечей», — сичать вони, потираючи потилиці брудними руками, а очі аж горять від нетерплячки.

Коли конвоїри кидають мене назад у камеру смертників і витирають піт із чола, на їхніх обличчях написано: «На вигляд янголятко, а зла як відьма». Сукня геть перекрутилася, і тепер вони дивляться, як я намагаюся поправити корсаж. Попри темряву, я бачу їхні жадібні вишкіри. Притискаюся до найдальшої стіни біля вікна, вогкість каміння просочується в мою шкіру.

«У понеділок вас виведуть на поміст у дворі Толбута й відітнуть голову Дівицею. Знайдіть панотця, який провів би з вами останні години вашого життя. Вбивця».

Три дні. Чи примусять вони матінку дивитись? Чи побачу я колись Джоанну? Або хвилясті поля Корсторфіна, і дрік, що шумить під вітром на пагорбі, такий же яскравий і відважний, якою я вважала себе?

Тепер я вся — лише калатаюче серце, кожен удар якого відраховує хвилини до того моменту, коли я, зв'язана й бо-са, стоятиму розпатлана, у заляпаному сечею мереживі, і здригатимуся від жаху.

Треба було дужче благати.

Треба було вдавати більше розгубленості його смертю. Конвоїри натомість мов щойно з-під голки — розгладили мундири, поправили капелюхи і з гуркотом вибігають із камери, залишаючи мене наодинці з охоронцем. Він заповнює собою дверний отвір, майже торкаючись головою його верхівки. Руками впирається в одвірок.

— Ваш адвокат чекає внизу, — каже він, не рухаючись ні на сантиметр.

— Чи не могли б ви привести його сюди, будь ласка? — прошу я. Я вже знаю, що із цим охоронцем треба говорити лагідним голосом.

— І що я за це отримаю?

На його обличчя падає сріблясте світло із забраного ґратами вікна. Я помічаю блиск у його темних очах.

— Я скажу, щоб він, як завжди, заплатив вам дві монети, — шепочу я.

— А мої розцінки виросли, — зауважує він. — Тепер, коли вам виголосили вирок.

Я не дам йому побачити, як мене тіпає від цього слова. Намагаюся стояти спокійно.

— Тоді повідомте свої розцінки моєму адвокату, — відказую я, а він складає руки на своїх велетенських грудях і киває, смакуючи кожну мить нашої розмови.

— Так я і зроблю, — відповідає він. — І пам'ятайте — у вас є можливість мати тут все, що заманеться. Зможете з комфортом прожити останні дні. За відповідну ціну.

Він широко посміхається, так, що вивалюється кінчик язика. На обличчі в нього написаний захват від того, що зараз він наодинці з убивцею.

— Дякую, — видушую якомога вдячнішим тоном.

Він дістає ланцюг з ключем і повільно виходить, замикає за собою двері, на ходу насвистуючи бридкими, мокрими губами.

І вперше після вироку я залишаюся сама.

Дівиця. У нашій бібліотеці в Роузберн-гаусі була брошура «Найогидніші злочини Шотландії» з її кресленням. Але вона стояла на високій полиці, з якої мені категорично заборонялося брати книжки, тож я лазила туди, лише коли нікого не було поруч. Машина для страти з дерев'яною рамою і залізним лезом. «Страшна конструкція заввишки у два людські зрости. Вона призначена для відсікання голів знаті; вважається, що її швидкий механізм менш болісний, ніж сокира, але жодна з її жертв, звісно, не може цього засвідчити». У брошурі був наведений перелік тих, хто пав жертвою її леза.

Жах. Я засунула книжку назад на полицю і весь обід просиділа, мов закам'яніла, а Джоанна розпитувала: «Що з тобою коїться, Крістіан?».

«Ви холоднокровно вбили лорда Джеймса Форрестера».

Тому що зрештою було абсолютно неважливо, що я говорила на суді. Мені ніхто не повірив.

А тепер тисячі їх прийдуть і стоятимуть біля ешафота перед в'язницею. Кожна накручена перука, кожен жебрацький картуз, всі як один дивитимуться вгору.

У вухах дзвенить. Цей пронизливий виск, що супроводжує шок і провіщає черговий напад блювоти. Не можна, щоб мене знудило. Охоронець знову захоче мене роздягнути, як вже було в день мого прибуття сюди. Я відчувала його гаряче дихання на своїй шії. Мій красивий плащ. Моя зачіска. Моя шовкова нижня сорочка. «Вам тут ці шикарні лахи не знадобляться». Мені потрібне повітря. У камері

смердить вмістом нічного горщика. Я притуляю голову до холодної решітки вікна й ніби чую слова, якими мене сварила матінка: «Крістіан, ні. Ти потрапиш під сонце. Леді не личить мати ластовиння».

І ось вона я. Досі леді. Це єдине пристойне слово, яке мені залишилось.

Знизу долітає неприємний звук шльопання чобіт із доброї шкіри по холодній кам'яній підлозі. Крізь заґратоване віконечко у дверях я спостерігаю, як мій адвокат, містер Далхози, знімає капелюх. Його борода розкуйовджена, бо в залі суду він постійно її тріпав і смикав, затинаячись і заїкаючись над своїми розлогими записами. Він кладе руки на ґрати. Я підходжу до нього.

— Ми більше нічого не можемо вдіяти, — каже він. — Я поговорю з тюремним священником. Він прийде помолитися з вами.

Його голос зривається й западає десь у горлі.

— Містере Далхози, — шепочу я, стискаючи його кулаки так міцно, що біліють кісточки пальців, й відчуваючи кислий присмак у роті, — звісно, ми ще можемо щось вдіяти.

— Боюся, що ні, — відповідає він. — Вашому захисному слову ніхто не повірив.

Він обережно добирає слова. Цікаво, чи він сам мені вірить, бо здається, що його кошлаті брови завжди питально підняті.

— Тюремний священник зазвичай відвідує інших засуджених, міледі. Його присутність допоможе вам віднайти спокій.

— Я не хочу, щоб ви приводили до мене священника, — проказую повільно, щоб до містера Далхози дійшло.

Я занадто пізно зрозуміла, що він не найкмітливіший із людей, навіть незважаючи на стоси книжок і документів, які загрожували придавити його помічників у судовій залі. — Підіть до мого чоловіка й скажіть йому, що я досі кохаю його, попри те, що сталося. І якщо він ще хоч трохи кохає мене, то зробить мені останню послугу. Чи він воліє пережити привселюдне приниження й побачити голову своєї дружини на колоді?

Імовірно, містер Далхози ніколи не чув, щоб леді говорила так відверто. Він нервово ковтає, і видно, як смикається його кадик. Мабуть, сморід екскрементів, який долинає із центральної вигрібної ями в'язниці, не дуже йому до душі.

— Я не дуже розумію, що може вдіяти зараз ваш чоловік, — шепоче він. — Містер Німмо й без того витратив цілий статок на вашу судову справу, а він геть не зобов'язаний був це робити. А ще й витрати на ваше утримання тут: вас добре годують і тримають подалі від всяких злочинців, а це коштує недешево, міледі. Боюся, вам треба змиритися зі своєю долею.

Я стискаю його руку й шепочу:

— Перекажіть моєму чоловікові, що я хочу дати охоронцеві хабар і спробувати втекти.

Містер Далхози ніколи не затримується надовго. Якраз настільки, щоб мати змогу переповідати подробиці мого жалюгідного стану своїм колегам-адвокатам під час посиденьок у таверні. Або щоб повідомити мамі й Джоанні: «Вона мужньо тримається. Впертий характер має свої переваги».